

[Tholstrup.]

løntilbud, der foreligger. Denne omstændighed tvinger automatisk lønningerne i vejret, idet arbejdsgiverne kappes om at få de dygtigste og flittigste arbejdere. Med andre ord, et næringsfrihedsråd, som vil kunne påvise årsagerne på overbevisende måde, kan få en ganske overvældende betydning for samfundet, ikke alene ved gennemførelse af fri konkurrence, som giver lavere forbrugerpriser og dermed større levefod, men samtidig ved at tvinge virksomhederne til at rationalisere til højeste effektivitet med deraf følgende muligheder for en betydelig forbedring af reallønnen. Det er således den eneste måde, hvorpå man kan nå frem til, at enhver kan få det fulde udbytte af sit arbejde.

Hvis vi skal udtrykke dette logisk, må vi slå fast, at det er en betingelse for at få det fulde udbytte af sit arbejde, at det ikke er muligt for enkelte igennem særrettigheder og monopoler forlods at tage en del af udbyttet af andres arbejde.

Dette er naturligvis kun den materielle side af hele denne sag, men alene den kendsgerning, at næringsfriheden er en af forudsætningerne for friheden i det hele taget, skulle være nok til, at alle medlemmer, som bekender sig til, at varetagelsen af den personlige frihed er noget af det vigtigste, vil støtte vort forslag om oprettelse af et næringsfrihedsråd.

Anker Lau: Jeg skal tillade mig at vende tilbage til det lovforslag, der er fremsat af handelsministeren, i første omgang i alt fald; jeg vil gerne ved denne lejlighed også have lov til at fremsætte nogle mere principielle betragtninger over de mål og hensigter, som forslaget efter min mening tager sigte på, og i denne forbindelse vil jeg gerne stille den højtærede handelsminister nogle spørgsmål, hvis besvarelse formentlig vil kunne kaste lys over nogle problemer, som i alt fald synes mig temmelig dunkle.

Der var i sin tid almindelig enighed om trustkommissionens nedsættelse, men jeg vil gerne ved denne lejlighed fremhæve, at jeg stadig mener, at kommissionen griber sin opgave an på en helt forkert måde. Hvis dette ikke havde været tilfældet, kunne vi måske i dag have haft et materiale, der var egnet til at danne grundlag for en virkelig konstruktiv lovgivning.

Da vi i sin tid nedsatte kommissionen, gav jeg udtryk for det rigtige i, at vi fik udarbejdet en økonomisk kortlægning af vort erhvervsliv — hvad jo også er sket i andre lande — således at vi kunne se, i hvor høj grad vort erhvervsliv er behersket af truste og monopoler. Jeg gav dog samtidig udtryk for, at resultatet måske kunne vise sig at være et tveægget sværd, der kunne bruges såvel som argument for dem, der ønskede at socialisere, som for dem, der havde ønske om en liberalisering.

Jeg hører som bekendt til de sidste, og jeg vil hævde, at det foreliggende materiale ikke er tilstrækkeligt grundlag for en permanent lov af den karakter, som her foreligger. Den højtærede minister fremhæver jo selv i sin fremsættelsestale, at vi stadig savner en fuldstændig oversigt over konkurrencebegrænsningens udbredelse.

Det forslag, der her foreligger, er efter min mening slet ikke noget i retning af en trustlov eller en erhvervsfrihedslov, som en sådan lov egentlig burde hedde. Det, der her foreligger, er efter min mening ret og slet kun en skærpet permanent prislov, hvor man vel formelt ophæver de ekstraordinære generelle restriktioner fra krigen og efterkrigstiden, men til gengæld fortolker konkurrencebegrænsningsbegrebet bredt og alment, og at den fri konkurrence, som herefter anerkendes, kun omfatter den hårde, i betænkningen kaldet den aktive pris-konkurrence, hvor målet er monopolet for den, der er økonomisk stærkest. Her skal man så huske, at hverken kommissionsbetænkningen eller det foreliggende lovforslag forbyder monopoler. Ja, man tager end ikke afstand fra kommissionsbetænkningens bemærkninger om, at monopolet kan være en særdeles effektiv erhvervsform.

Se, en trustlov som den, jeg havde tænkt mig, skal være en effektiv beskyttelse for næringsretten og erhvervsfriheden. Den skal ikke blot kontrollere frihedens mindre heldige udslag for derefter at lede udviklingen henimod monopolisering og socialisering.

En lov til værn for erhvervsfriheden skal ikke blot ses i relation til en prislov eller en almindelig kontrollov. En sådan lov må være mere konstruktiv og eventuelt samarbejdes med visse dele af næringsloven, så at der skabes nogle generelle færdselsregler for det moderne erhvervsliv, hvorved man sikrer